Forsoning af alt det vrange og uretfærdige.

Og Forsoning vilde hun, naar naar hun udover en Jord, hvor Krigen rasede og skændede — ligesom nu — skikkede et Bud til alle Landets Kvinder om *at række hverandre Hænderne rundt om hele Jorden og tage Verden som et Barn i deres Arme.*

Visselig staar hun for os, efter at et halvt Aarhundredes Aar er henrullede, som Foregangskvinden og Føreren, Ildstøtten, som viser Vej gennem Ørkenen.

Ellen Kleman (i „Hertha").

Da Sørgebudskabet kom.

—o—

Nytaarsaften 1865 sad Esselde*) ved sit Skrivebord. Hun havde stærkere end de fleste levet med i de oprørte Dage, da Repræsentationsreformen debatteredes paa Ridderhuset, opfyldt af Glæde over „det nye sprudlende Liv, som var vaagnet indenfor Nationen, og paa samme Tid af Ængstelse for „dens fremtidige Retning", og det var for hende blevet en tvingende Nødvendighed at søge at klargøre for sig og sine kvindelige Landsmænd den nye Tids Krav til dem.

Hun havde sendt sin Medredaktør, Rosalie Olivecrona, de første Udkast til en Artikel og havde nys i et Brev fra Upsala faaet hendes Dom om dem. Det var en ganske bestemt Misbilligelse. Ligesaa lidt Forstaaelse havde hun mødt hos en mandlig Ven, en af Reformens ivrigste Tilhængere, i sin Bestræbelse efter at danne sig en egen Overbevisning og dog *„staa udenfor, om mulig over Partierne."* Det var til Forsvar mod begge Parter, at hun ved Aarets Skumring greb Pennen.

„Jeg vil hellere bryde et Ben eller en Arm end den Tankegang, som i de sidste Maaneder er vokset ind saa at sige i hele mit Væsen.." lyder hendes første Ord som Svar paa Venindens Kritik.

Da hændte der noget, som med ét skød det store Spørgsmaal i Baggrunden.

Maaske naaede Sørgebudskabet fra Årsta til Esselde gennem en Billet fra Fru Limnell, maaske gik denne selv Nytaarsaften de faa Skridt fra Rødbotorget til Drottningsgatan 10 for at mødes af en Vens Sympati i sin dybe Bedrøvelse. Vist er det, at da Esselde igen sidder ved sit Skrivebord er det for at søge Afløb for den Flod af Følelser og Tanker, som stiger og stiger i hendes Sjæl ved Budskabet om, at den rige kæmpende Aand er løst fra Jordelivets Baand.

„En Haand stivner — et Øje slukkes — en Puls standser — et Hjerte bliver stille — hvor sædvanligt, hvor hverdagsagtigt er ikke dette Sørgespil!" skriver hun. „Verden standser ikke sin Gang for at se derpaa, den fornemmer det ligesom Vandreren i Høst fornemmer Stjerneskudene, som gnistrer omkring ham: — Et Blik af Beundring eller Overraskelse — et flygtigt Indtryk af Skuespillets vemodige Storhed — og han iler videre uden et Øjeblik at forsinke sin Vandring. Og dog gives der Undtagelser.... Bethlehemsstjernerne i Menneskeskikkelse. „Naar disse — Lysbærerne blandt Folkene — standser, naar deres Haand stivner og deres Fakkel sænkes — da standser ogsaa de travle Meneskebørn.... Saaledes vil det svenske Folk, høj og lav, rig og fattig, i disse Dage spejde og lytte, naar det bliver kendt, at detflygtende Aars sidste Vingeslag har udslukket en af de Livsluer, som brændte renest og klarest blandt os...."

„Fred med hendes Aand! Kærlighed over hendes Minde! og derefter: fremad, alle rene Viljer, alle gode Kræfter paa den Bane — det frie Arbejdes, Haandens, Hjertets, Sjælens, Aandens — som Fredrika Bremers Hjerte og Snille har brudt for den svenske Kvinde! Fremad, opad i hendes Spor."

Det var nærmest med Tanken paa „Tidskrift för Hemmet"s Læsekreds, at Esselde nedskrev dette varme Tilraab, men da Fru Limnell læste de højstemte Ord, som her i Uddrag anføres, blev hun ivrig for, at de skulde naa Offentligheden samtidig med den første Meddelelse om det, som var sket paa Årsta. Esselde efterkom hendes Opfordring, og de stod at læse i Posttidendens første Nummer i det nye Aar i umiddelbar Tilslutning til Tidendens egen Nekrolog.

Samme Aften, den 2. Januar, fik Esselde en Billet fra en Slægtning, en gammel Frøken, som havde staaet Fredrika Bremer nær og havde hende at takke for meget af det bedste i sit Liv. Billetten findes ikke bevaret, men den fremkaldte følgende Svar:

— — — „Nogle flygtige Ord for at takke for de hjertelige Linier i Gaar Aftes og for at give nogle Meddelelser om den uforglemmelige Ven, som er gaaet bort. Næsten alt, hvad jeg véd, indeholdes i medfølgende Artikel optagen i Gaarsdagens Posttidende. Jeg vil kun tilføje, at de sidste afbrudte Ord, som den døende udtalte, var: „Min Aand er paa sin rette Plads, selv om Naturen strider.... Guds Lys i Naturen — hvor herligt! — Ak, Christi Kærlighed! Christi Kærlighed!" — dette sidste med en Tone af den inderligste Henrykkelse — — Godt, om mange, ret mange kunde leve og dø som hun! — Naar jeg kan, kommer jeg op og taler om hende...."

Hvor gerne vilde ikke Eftertiden, om det var muligt, lytte til en Genlyd af Samtalen mellem disse to, den gamle, Fredrika Bremers jævnaldrende, ført af hende frem til et Livssyn, som gav Tilværelsen Mening og Indhold, og den unge Arvtager som var kaldet til at tage hendes Kappe op.

Sigrid Leijonhufvud i »Hertha«.

*) Sofia Adlersparre, f. Leijonhufvud.

Julehilsen fra tyske Kvinder.

—o—

Atter synger Juleklokken sin gamle Sang! Vi hører den ikke! Kanonernes Torden, som fylder det ganske Europa, overdøver den.

Atter straaler Juletræet i sin Lysglans! For os straaler dets Lys ikke! Det Flammehav, der brænder paa Europas Slagmarker, fordunkler det.

Krigsenglen drager stadig gennem Landene, spreder Folkehad og ødelægger unge blomstrende Menneskeliv og tusindaarig Kultur.

Fredsklokke! Juleglæde! Hvilken Haan i denne Tid!